

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора **Лабунця Віктора Миколайовича** на дисертаційну роботу **У Цзяньцінь «Формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Вивчення тексту дисертації здобувача та опублікованих наукових праць дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дисертаційної роботи та визначення її відповідності «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами, темами

Нагальність і доцільність обраної теми дослідження мотивується необхідністю врахування сучасних інноваційних процесів у системі мистецької освіти, спрямованих на вирішення протиріч між провідними інноваційними пошуками у визначенні змісту і технологій навчання й недостатнім їх усвідомленням та науково-методичним обґрунтуванням. Якість освітнього процесу в контексті музичної освіти визначається тим, якою мірою учень є суб'єктом навчання, виявляє активність, самостійний підхід до навчальних проблем, уміння їх розуміти, самостійно аналізувати та розв'язувати. У практиці навчання в позашкільних мистецьких закладах означена проблема потребує особливої уваги, оскільки найбільше недоліків спостерігається щодо самостійної роботи учнів та формування відповідних умінь її здійснення. Фортепіанне навчання вимагає постійного включення у самостійний аналіз й осмислення музичного матеріалу. У зв'язку з цим зростає значення самостійної роботи в освітньому процесі. Сформувати в учнів уміння самостійної роботи – одне із провідних і актуальних завдань сучасної музичної освіти.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертація є складовою плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музичного мистецтва». Тема дисертації затверджена Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол № 9 від 30 березня 2017р.).

Мета дослідження досягнута, а завдання вирішені у повному обсязі, що дає підстави для представлення роботи до публічного захисту.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна

Обґрунтованість та достовірність наукових позицій, узагальнень і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, підтверджується якісними результатами проведеного У Цзяньцінь дослідження й не викликає сумніву. Їх вірогідність та достовірність забезпечуються глибоким теоретико-методологічним обґрунтуванням його вихідних позицій; ретельним аналізом наукових джерел у філософському, соціологічному, психолого-педагогічному, музикознавчому аспектах; всебічним аналізом та доцільним використанням комплексу взаємопов'язаних методів, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження, що включають як теоретичні підходи, так й емпіричні та статистичні аспекти отримання обґрунтованих результатів; достовірно проведеною дослідно-експериментальною роботою; результатами кількісної та якісної експериментальної перевірки розробленої методики; позитивними наслідками впровадження в освітній процес поетапної методики формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання. Основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються науковою новизною. До найбільш суттєвих наукових положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою і практичною цінністю, слід віднести такі: *вперше:*

розроблено компонентну структуру формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах; визначено критерії, показники та рівні сформованості даного феномена; розроблено методичну модель формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в позашкільних закладах мистецької освіти, що включає наукові підходи, педагогічні умови та принципи, комплекс методів і прийомів. *Уточнено:* поняття «уміння самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання». *Подальшого розвитку* набули методи комплексної діагностики та рівні сформованості умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання; методика фортепіанного навчання в позашкільних закладах мистецької освіти.

Отже, успішне розгортання дослідницького пошуку відбувається від обґрунтування дисертантом теоретико-методологічних основ дослідження, визначення змістової сутності категоріально-поняттєвої його основи до розробки та перевірки моделі формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання. Висновки та рекомендації є логічним завершенням проведеного дослідження.

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики

Значущість одержаних у Цзяньцінь результатів для музично-педагогічної науки полягає в розробці та апробації методики поетапного формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання. Безперечна практична цінність дослідження визначається його спрямованістю на вдосконалення музичного навчання учнів підліткового віку. Основні теоретичні положення дослідження та методичні рекомендації можуть бути використані як навчальний матеріал у курсі: «Методика викладання дисципліни кваліфікації», для оновлення змісту предмету «Музичний інструмент», а також для створення методичних рекомендацій та навчально-методичних посібників з метою оптимізації самостійної роботи школярів у процесі фортепіанного навчання.

Впровадження результатів дисертаційного дослідження здійснено в освітній процес: факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка №124 від 21.05. 2021р.); Корсунь-Шевченківської мистецької школи імені К.Г. Стеценка (довідка № 07 від 27.05.2021 р.); Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка № 1811 від 30.06. 2021р.); ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка № 68-21-344 від 01.06.2021р.).

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Дисертація У Цзяньцінь відзначається логічно-структурною виваженістю, узгодженістю поставлених завдань і сформульованих висновків. Робота має традиційну структуру та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі дисертаційного дослідження – «Теоретико-методологічні основи формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах» дисертант зосереджується на вивченні сутності та змісту умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання крізь призму основних наукових підходів (особистісно-орієнтовний, інноваційний, діалоговий, рефлексивний, творчо-діяльнісний). Фокусуючи свою увагу на функціональному значенні обраних підходів, У Цзяньцінь детально описує специфіку, сутність і зміст означеного явища. Позитивної оцінки вимагають наведені авторські визначення дефініцій та здійснений теоретико-методологічний аналіз означеної проблеми.

У другому розділі – «Методичне забезпечення процесу формування умінь самостійної роботи підлітків у фортепіанному навчанні» – обґрунтовано основні принципові положення, дотримання яких уможливило успішне формування умінь самостійної фортепіанної роботи підлітків. Практично-цінним матеріалом є розроблений У Цзяньцінь комплекс критеріїв та показників, що в єдності з визначеними та аргументованими

педагогічними умовами забезпечили створення й реалізацію відповідної методики формування умінь самостійної роботи підлітків у фортепіанному навчанні в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах. Для успішного формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання автором розроблена методична модель та визначена поетапність експериментальної методики.

У третьому розділі – «Дослідно-експериментальна робота з формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання» – докладно представлено діагностичний апарат дослідження, а також перебіг і результат експериментальної перевірки ефективності розробленої авторської методики. Упровадження методики формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання охопило проходження етапів (мотиваційно-орієнтованого, когнітивно-кумулятивного, рефлексивно-регуляційного, потенційно-самостійного), на кожному з яких були виявлені умови здійснення і підведення результатів. Наукової вартості набули засоби наочного обґрунтування динаміки формування означеного конструкту та перевірки ефективності розробленої автором методики.

Опрацювання матеріалів дисертаційної роботи дозволяє зробити підсумок, що наукові результати, отримані У Цзяньцзінь ґрунтуються на всебічній розробці заявленої проблематики, визначенні та аналізі багатоаспектних підходів до її з'ясування, використанні необхідної джерельної бази. Отже, є можливість стверджувати, що мета дисертаційного дослідження була досягнута, тому дисертація є завершеною науковою роботою. Загалом, робота відповідає встановленим вимогам.

5. Повнота викладу результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи У Цзяньцзінь достатньо повно відображені у 7 наукових працях, із них: 2 статті – у

наукових фахових виданнях з педагогіки, 2 – у зарубіжних виданнях та 3 статті апробаційного характеру.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

У дисертаційній роботі У Цзяньцінь є певні недоліки, що викликають зауваження дискусійного характеру:

1. Теоретичний розділ дослідження підпорядкований аналізу самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання. На нашу думку, бажано було б ширше представити характеристику підліткового віку в процесі фортепіанного навчання.

2. Досить розгорнуто представлені в дисертації принципові положення, щодо підготовки учнів до самостійної музичної діяльності. З цього приводу виникає питання, як принцип створення діалогової творчої взаємодії був впроваджений в дослідно-експериментальну роботу.

3. Важливу роль у процесі формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах відіграють розроблені автором педагогічні умови. Бажано було б більш розгорнуто представити, як педагогічна умова спонукання учнів до пізнавально-пошукової інструментальної діяльності сприяла підвищенню якості фортепіанного навчання.

4. На другому етапі формувального експерименту (когнітивно-кумулятивному), застосовано групи методів, що сприяють формуванню умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання, на нашу думку доцільно було б ширше висвітлити групу методів імітаційно-стильового аналізу й ескізного опрацювання фортепіанних творів.

5. Третій розділ дисертації дещо переобтяжений таблицями і рисунками, деякі з них можна було б перенести у додатки.

Однак, висловлені зауваження викликають лише дискусію і не впливають на загальну високу оцінку дисертаційної роботи, якій притаманні оригінальність, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, глибина підходів до нового вирішення наукової проблеми формування умінь

самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах, ґрунтовність дослідно-експериментальної роботи.

7. Загальні висновки

Отже, дисертаційна робота У Цзяньцінь «Формування умінь самостійної роботи підлітків у процесі фортепіанного навчання в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах», є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її автор – У Цзяньцінь заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук,
професор, декан педагогічного
факультету Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка

Віктор Лабунець

